

PATHIAN PAKHATA
MINUNG PATHUM AWMTE

1
A. -
1. -2

ATTENTION:

This book is the property of Govt. of Assam. In case of any damage or loss, the borrower is purely responsible for it. He/she shall have to pay the fine or the actual price of it.

Below, due date is notified. Exceeding the due date 6 paise per book per day shall be fined.

DUE DATE: **DUE DATE:** **DUE DATE:**

Pathian Pakhata · Mi Nung Pathum Awmte

The Holy Trinty

By

LALTHUAMA SAILO

the

First Edition

1929

Copies 2,000

A man Rs 2 00

Copyright, 1968

By

The Author and the Publisher

*' Lalpa Isua Krista khawngaihna te Pathian hmangaih-
na te Thlarau Thianghlum pawlna te chu in zaa hnenah awm
rawh se II Cor 13 14*

**Printed in the U K & J Hills Shillong,
Assam (India)**

THUHMAHRUAI

Mizo ram hian Kristian kan inti ve ngam hiahn, Kristian a hming chuan kan 'lo tam ve ta a amaherawhchu, kan kohhran a la naupangin mi thiam kan la nei tlem a kan neih chhunte pawh an in daih lo viau va Pathian thu lam inzirtirna lehkhahu kan la nei tâwk lo êm êm a, a pawl hle Tûn lai hian kan tlangvâl lehkhathiamte zinga mi thenkhatin hetiang a kan tlâkchhamna hriain lehkhahu lehlin leh ziate an lo bei tan ta a a lâwmawm hle

Lehkhahu siam hi thil harsa tak a ni a, kan Kristian thurinah Pathiana Minung Pathum, 'Trinity' thu hi thu har ber kan ti thei ang a Kohhran hruaitu ropui tak Augustine-a pawhin "*Sawfiah m' a ni lo va, a rina rin ngawt mai mi a ni,*" a ti hial a ni Hmâsâng atang tawhin Kohhranah zirtirna dik lo a lo chhuak thin a, Pathian pakhat a nihzia sawi uar nân Pathiana Minung Pathum awm hi sawi bo tumna a awm thin Mahse Pathian Pakhat chu Pa leh Fapa leh Thlarau Thianghlîm a hriattir a, Bible-ah chiang taka a awm avângin, sawi bo mai theih a ni lo Zoramah pawh he mi thurin pawimawh tak hi mi tam takin an buai pui a Tlangvâl Lalthuama Sailo hian hun reife chhûng chu he thil hi phurritah neihin, he lehkhahu tê hi a lo buatsaih a Pathiana Minung Pathum, Pa, Fapa Thlarau Thianghlîm thu zirtirna Bible-a mite chhui chhuakin a buatsaih a ni Khâwla chhui hmawm wawî hnih lai ka chhiar chhuak a, lehkhahu tangkai tak a nih ka ring

Ngaihnaawm atâna chhiar chi vak chu a ni lo va, mahse kan rin Pathian hriat chuan duhtute

(11)

tân chuan ngun taka zir ngei chi a ni Tawng-
taina nên Bible châng ziaak chhuahte ngun taka
en zêlin chhiar ni se a tha ang

He lehkhabu chhiartu zawng zawngten Pathian
hriatna leh rinna leh hmangaihnaa than len phah
nan an hman ka beisein ka duhsak êm êm a ni

Serkawn
26 10 1967

Rev C L Hminga, M A , B D
Literature Secretary,
Zoram Baptist Kohhran.

BUATSAHTU THUHMAHRUAI

Thuhmahruai kan chhiat hian a chhûnga thu awmte engnge ni tih kan hre thei a Lehkhabu buatsaihtu thu sawi duh leh min hria tir a tum pawh a hriat theih bawh a Chuvângin, 'Thuhmahruai' hi ngun takin ichhiat thin ang u Tin, dân narânin chhiartu e chuan an chhiar lain buatsaihtu rilu an tawmpui vek kher lo thei

He lehkhabu hian kan Thurin zinga pakhat a hlyr bik avângin fimkhur taka buatsaih a ni a, pâwl hming vuah 'denominations' hrang hrang tân a tangkai hle ka beisei

Kohranho kan inpawl khâwmin kan Thurin kan sawi thin a Pathian Lehkhabu bung leh châng atanga kan thu duhte kan hmuh thuai thuai theihna tûrin he lehkhabu tê hi buatsaih a ni Thu pawimawh tak takte lak chhuah a nih avângin min kaihuaitu atân a tangkai hle ka beisei

Tin, kan Pathian Lehkhabu thu zirtirna ang zêla kan Thurina kan din nghehna tûr leh tanpui ngei kan puih thuai theihna tûrin, he lehkhabu hi tangkaiin ka ring a Thurin hre numal lo va kan awm chuan zirtirna dangah pakai mai a ni duh hle a A chhûng thu hi ngun taka kan chhiar chuan rilru nghahna mumal tak kan neih theih ngei ka beisei

Ka buatsaih lai hian harsatna tam tak ka nei a, a rang thei ang bera peih a tul bawh si a chuvângin, Pathian Lehkhabu châng pawimawh zawng zawngte ka la chhuak kim lo Tin, a chhûnga uhute hi kan hriat fiah chuan ringtute thanlen nân a tangkai hle pawh ka beisei

(n)

Pa leh Fapa leh Thlarau Thianghlum-te
hı chatuan mı an nı a Pumkhat an nı Tin,
pumkhat an nıh avângın *hming vuah bik* Pathian
Lehkhabu hıan a neı a, chu chu Pathian tıh emaw
LALPA tıh emaw hı a nı Tin, a bu chhûng thu
kan hriat fiah hnua Pathian Lehkhabu a bul
ațanga ngun taka kan chhiar leh chuan Pa leh
Fapa leh Thlarau Thianghlum hnathawh dân leh
an inlâi dânte chiang lehzualın kan hriat theih ka
beiseı

He lehkhabu tê ka buatsaihnua min ıanpuı-
tute zawng zawng hnênah lâwm thu ka hrih
bawk a che u

Shillong

13 1 1968

Buatsaihtu

T H U A W M T E

	Phêk
1 Pathian pakhat a awm	1
2 Pathian pakhatâh chuan mî nung pakhat aia tam an awm	5
3 Mî nung pathum, Pa leh Fapa leh Thlarau Thianghlîmte an nî	6
4 Bible-in Pa leh Fapa thu a sawî dân	10
5 Isua Krîsta	21
6 Isua Krîsta chu Pa hmaa kan aiawh- tu a nî	26
7 Thlarau Thianghlîm	27
8 Pathian pakhatâ mî nung pathumte hliarhranna	33
9 Keinî pûnkhat kan nî	35
10 Kei Alpha leh Omega ka nî	38
11 Hmuh theih Pathian leh hmuh theih loh Pa hian	50
12 Pathian erâwh chu hmunkhat a nî	53
13 Pathian pakhat chauh kan nei	55

I

PATHIAN PAKHAT A AWM

- 1 *Exodus* (8 10) Tichuan LALPA, kan Pathian ang rêng rêng hi tumah an awm lo tih i hria ang
- 2 *Exodus* (20 3) Keimah lo chu Pathian dang rêng rêng i nei tûr a ni lo
- 3 *Deuteronomy* (4 35, 39) LALPA chu Pathian a ni tih in hriat theih nân in hnêna tihlan a ni a, amah lo chu a dang rêng an awm lo LALPA chu Pathian a ni tih hre rawh u, a dang rêng an awm lo
- 4 *Deuteronomy* (6 4) LALPA kan Pathian chauh chu LALPA a ni
- 5 *Deuteronomy* (33 26) Pathian ang tumah rêng an awm lo
- 6 *II Samuela* (7 22) Nangmah lo chu Pathian rêng rêng an awm hek lo
- 7 *I Lalte* (8 59,60) LALPA hi Pathian a ni a, tumah dang an awm lo
- 8 *I Chronicles* (17 20) AW LALPA, kan hriatah chuan nangmah ang rêng rêng an awm lo va, nangmah lo chu Pathian rêng rêng an awm hek lo

- 9 *Sam* (18.31) LALPA lo chu tunge Pathian awm ni ?
- 10 *Isaia* (43 10) Ka awm hma chuan Pathian rêng rêng din an awm lo va, ka awm hnuah pawh an awm hek lo vang
- 11 *Isaia* (44 6,8) Kei hi Hmasabera ehu ka ni a, Hnuhnungbera pawh ka ni Keimah lo chu Pathian rêng rêng an awm lo Lungpui rêng rêng a awm lo , pakhat mah a awm ka hre lo
- 12 *Isaia* (45 5, 6). Kei hi LALPA chu ka ni, a dang rêng rêng an awm lo, keimah lo chu Pathian rêng rêng an awm lo (châng 14, 18, 21 leh 46 9 en rawh)
- 13 *Joela* (2 27) LALPA in Pathian ka ni a, tumah dang an awm lo tuh in hria ang.
- 14 *Malakia* (2.10) Kan vaun pa hmua kan ni lo vem ni ? Pathian pakhat siam pawh kan ni lo vem ni ?
- 15 *Marka* (1.24). "Nang ka hria a che, Pathian mi thuanghim : ni e," tin a au chuak ta ngah a. (Luka 4 34, 41 en rawh)

- 16 *Marka*
(12:29) Isuan "Israelhote u, ngai
teh u, Lalpa kan Pathian chu
Lalpa pakhat chauh a ni," a ti
a
- 17 *Marka*
(12 32) Tin, Lekhaziaktu chuan a
hnênah, "A ni tak e, Zirtirtu,
amah chu pakhat chauh a ni
a, amah lo chu tumah dang an
awm lo", a ti a
- 18 *Luka*
(5 21) Tin, Lekhaziaktute leh Phari-
saite chuan 'Pathian chauh
lo chuan tuinge saulte ngai-
dam thei ni?' tin, an
ngaihtuah a
- 19 *Johana*
(8 41) Tin, anni chuan a hnênah,
"Uirea hni kan ni lo va, Pa
pakhat chauh kan nei, Pathian
chu", an ti a
- 20 *Johana*
(10 30) Isuan, "Kei leh Pa chu pumkhat
kan ni", a ti a
- 21 *Johana*
(14 9) Isuan, "Tupawh mi hmu chu
Pa hmu a ni," a ti a (12 45
Johana en rawh)
- 22 *Johana*
(17 11) Pumkhat an nih theih nân,
keimahni ang bawh hian

23. *I Korinth*
(8.4,6) Pakhat chauh lo chu Pathian dang rêng rêng an awm lohziá chu kan hria Keim tân erawh chuan Pathian pakhat chauh (Pa) chu a awm a, ama hnên ațangin engkim a chhuak a, keim pawh ama tâna awm kan ni, Lalpa pakhat chauh (Isua Krista chu) a awm bawk a, amah avângin engkim a awm a, keim pawh amah avâng bawka awm kan ni
- 24 *Galatia*
(3 20) Pathian erawh chu pakhat a ni.
- 25 *Thupuan*
(1 8) "Kei Alpha leh Omega ka ni," Lalpa Pathian, Awmmêka leh Awmtawha leh Loawmtôra, Engkimttheia chuan a ti a ni (11'17, 21.6, 22 13 en rawh)
- 26 *Thupuan*
(20 11) "Tin, Lalthutphah lan pui vâr tak leh a chung a thu chu ka hmu a'.

Pathian pakhat a awm tih hi Thutlung hlui zâwlnei te, Lal Isua te, Tirkoh Paula te, Johanate leh ramhuai bawihhlawh pai te, Leikhaziaktute leh Pharisate leh Judate chuan an hria a ni Her hi Bible zirtir dân chu a ni.

II

PATHIAN PAKHATAH CHUAN MI NUNG PAKHAT AIA TAM AN AWM

- 1 *Genesis* (1 26) Pathianin, "Kan anpuun, keimahn ang takin, mihring siam ila " a ti a
- 2 *Genesis* (3 22) LALPA Pathian chuan, "Ngai teh u, mihring chu a chhia leh a tha hriain keimahn ang a lo ni ta " a ti a
- 3 *Genesis* (11 6, 7) LALPA chuan, "Ngai teh u, mite hi pumkhat an ni a Hawh u, i zuk kal ang u khai, tawng an inbriat tawn theih loh nân khutah khuan an tawng i zuk tihhran sak ang u," a ti a
- 4 *Isaia* (6 8) "Tunge ka tirh ang a, tunge kan tân kal ang ?" tun, Lalpa aw chu ka hria a
- 5 *Johana* (14 23) Isuan a chhâng a, a hnênah, "Mun mi hmangaih chuan ka thù a zâwm ang a, ka Pân ani chu a hmangaih ang a, a hnênah kan lo kal ang a, a hnênah kan awm reng ang," a ti a
- 6 *Thupuan* (20 4) Tin, lai thutphahte ka hmu a, a chûngah mi an thu a, an hnênah chuan rorêlna an pe a

Pathian pakhatá mî nung pakhat áia tam awmte chu (persons) a zât chiah sawina hêng Bible chu zirtirna atang hian kan hmu lo, mahse mî nung pakhat áia tam an awm nger a mî tî hriat theihna tûr erawh chu kan hmu chuang tâwk hle a mî.

III

MI NUNG PATHUM, PA LEH FAPA LEH THLARAU THIANGHLIMTE AN NI

1. *Matthia* (3 16)

Tin, Isua baptisma a chan veleh tui ata a chhuak ta nghâl a; tin, ngai teh, a tân vân a lo inhawng a, Pathian Thlarau chhâ thuro anga lo chhukin, a chungá lo fu a hmu a Tin, ngai teh, vân atangin awin, "Hei hi ka Fapa duh tak, ka lawm em êma chu a mî," a tr a

2. *Matthia* (12, 31, 32)

Mî an sualna tinrêngah leh an Pathian sawichhiatna tinrêngah chuan ngaihdam an ni ang Tin, tupawh mihring Fapa sawisêl apiangte chu an sawisêl na chu ngaihdam sak a mî ang, tupawh Thlarau Thuanghlum meuh sawisêl apiang chu an sawisêl na chu tûn dam chhûngah pawh, hun lo la thlang tûrah pawh chuan, mî sak a mî lo vang.
3 28, 29 leh Lûka 12: 28 (pawh)

3. *Matthaia*
(28 19).

Kal ula, hnam tina mi zirtirah-
te siam ula, Pa leh Fapa leh
Thlarau Thianghlím hmínghah
chuan baptis ula, thu ka pêk
zawng zawng apiang che u
pawm tûrin zirtîr rawh u

4. *Luka* (1 35)

Tin, vântîrhkoh chuan a chhâng
a, a hnênah, "Thlarau Thiang-
hlím i chungah a lo thleng ang
a, Chungnungbera thiltîhtheih-
nain a hlahkhuh ang che,
chuvângin mi thuanghlím lo
piang tûr pawh chu Pathian
Fapa an ti ang"

5 *Luka*
(3 21, 22)

Mi zawng zawngin baptisma
an chan zawnin, Isua pawhin
baptisma a chang a, a tawng-
tai a, vân a lo inhawng a,
Thlarau Thuanghlím chu taksa
puin, thuro angin a lo chhuk
a, a chungah a fu ta a, tin,
vân atangin aw a lo chhuak a,
"Nang ka Fapa duh tak i ni,
i chungah ka lâwm êm êm e,"
a ti a (Matthaia 3 16 &
Marka 1 10)

6. *Johana*
(14 16)

'Pa ka dil ang a, ani chuan
Thlamuantu dang a pe ang
che u,' Isuan a ti a

7 *Johana*
(15 26).

'Pa hnên ata Thlamuantu in
hnêna ka tîrh tûr, Paa chhuak
Thlarau dik tak chu, a lo
thlen hunah, ani chuan ka thu a
hriattîr ang'

8 *Johana*
(16 12-13)

"In hnênah thu tam tak sawi
tôr ka, la nei cheu va
Nimahsela, amah, Thlarau dik
tak chu, a lo thlen hunah
chuan, thutak zawng zawngah
a hruai lût ang che u

9. *Tirhkohte*
(1.4)

'Pa thil tiam ka sawi kha lo
nghâk rawh u', Isuan a ti
a

10 *Tirhkohte*
(10 38)

'Nazareth Isua chungchâng thu
kha, khatia in Pathianin ani
chu Thlarau Thianghlîm leh
thiltihtheihnaa a vûrza thu
kha,' Peteran a ti a

11 *I Korinth*
(12 4, 5, 6).

Tin, thulpêk hrang hrang a awm
a, Thlarau crawh chu hmun-
khat a ni Rawngbawli dân
hrang hrang a awm a, nimah-
sela, Lalpa chu hmunkhat a
ni Hnathawh dân hrang
hrang pawh a awm a, Pathian
crawh chu hmukhat a ni
mi zawng zawnga engkim
thawktu chu

12. *II Korinth*
(13 14)

'Lalpa Isua Krista khawngahna
e, Pathian hmangaihna te,
Thlarau Thianghlîm pâwnate
chu in za hnênah awm rawh
se', Paula chuan a ti a

- 13 *Galatia*
(4.6) Fa in nih avângin Pathianin a Fapa Thlarau chu, "Abba ' (Ka Pa)" tia auvin, kan thinlungah a rawn tîr a
- 14 *Ephesi*
(4 4-6) Taksa pakhat leh Thlarau pakhat chauh a awm a, Lalpa pakhat, rinna hmunkhat, baptisma hmunkhat, engkim Pathian leh Pa pakhat chauh a awm a, ani chu engkim chungah a lawm a, engkim fang chhuakin a awm a, engkim chhûngah a awm bawk a ni
- 15 *Hebrai*
(9.14) 'Krista, chatuan Thlarau zâra hmêlhem lova Pathian hnêna inhlanna thisen chuan, Pathian Nung rawngbawl tûrin in chhia leh tha hriatna chu thultih thute lakah chuan a va tithianghlîm nasa dâwn êm '
- 16 *Hebrai*
(10 29) Pathian Fapa rapbet a, thuthlung thisen amah tithuanghlîmna chu thul narâna ruat a, khawngaihna Thlarau tivuitu chu,
- 17 *I Petera*
(1.2) Isua Krista thisen theh dawng tûra Thlarau Thuanghlîm tihbrana, Pa Pathian hriat lâwk anga thlante

18 *I Petera*
(4.14).

Krista hmung avanga hau in
nih chuan in eng a thawl e ,
ropuna Thlarau leh Pathuan
Thlarau chu in chungah a
awm si a

Hêng Bible thu atang hian mi pathum lo
lang kan hmuh chu Pa leh Fapa leh Thlarau
Thianghlim an ni Hei hi Bible zirtir dân
a ni

IV

BIBLE-IN PA LEH FAPA THU A SAWI DÂN

1 *Matthais*
(11.25)

Isuan a bria a, "Aw ka Pa,
lei leh vân Lalpa, nangin
mifing leh mi bengvarte
hnênah hêng thu hi i zêp a,
nausente hnêna i puan avângin
ka fak a che " (Luka 10 21
en rawh)

2 *Matthais*
(12 50).

'Tupawh ka Pa vâna mi duh-
zawng ti apiang chu ka unaute
an m asin' i a ti a.

3. *Matthais*
(15.13).

'Kông zawng zawng ka Pa
vâna mi phun loh chu pawh
chhuahin a awm ang,' a ti a.

4. *Matthai*
(16,16-17) Simon Peteran, "Krista, Pathian Nung Fapa chu i ni," a ti a Tin, Isuan, " ka Pa vâna mun a hriattir zâwk che a ni", a ti a
- 5 *Matthai*
(16 22) Petera chuan, "Lalpa, Pathianin khawngaih che rawh se", a ti a (Petera pawhin Pa leh Fapa a thliar hrang a ni)
- 6 *Matthai*
(17 5) Tin, ngai teh, chhûm atang chuan awin, "Hei hi ka Fapa duh tak ka lawm êm êma chu a ni, ama thu ngai rawh u," a ti a (Marka 9 7 leh Luka 9 35 leh // Petera 1 17, 18 en rawh)
7. *Matthai*
(18 11,19,35) " An vântirhkøhten vânah ka Pa vâna mi hmêl an hmu fo thun tih ka hrih che u hi ka Pa vâna mi tihsakin an awm ang Mi tinn thinlung taka in unaute in ngaihdam loh chuan ka Pa vâna mi pawhin chu-tiang bawkin in chungah a ti ve ang", Isuan a ti a
8. *Matthai*
(20-23) Ka ding lam leh ka vei lama thut tûr thu chu keia pèk tûr a ni lo va, ka Pa buatsaih sakate tân a ni zâwk ang

- 9 *Matthaia* (24 36) "Chu mi ni leh a hun thu chu Pa chauh lo chuan tuman, vān-tirhkohte pawhin, Fapa pawh in an hre lo", Isuan a ti a (Marka 13 32 en rawh)
- 10 *Matthaia* (26 42, 53). "Aw, ka Pa, ka in lobva hei hian mi pelh theih lul loh chuan, nangma thu thu ni rawh se," Isuan a ti a 'ka pa hnēnah ngēn thei lovin mi ring em ni ?' a ti bawh
- 11 *Matthaia* (26.63) Krista, Pathian Fapa chu i ni em ? min hrilh rawh,' a ti a Isuan a hnēnah, "N. e", a ti a (Luka 22 70 , Marka 14 62)
- 12 *Matthaia* (27 46) "Ka Pathian, ka Pathian, engahnge mi kalsan ?" tin, a au chhuak a (Marka 15 34 en rawh) "He mi hi Pathian Fapa a ni ngei mai", sipai za hotu leh a kanga mte pawhin an ti a ni (Marka 15 39)
- 13 *Marka* (1 1) "Pathian Fapa Isua Krista "
14. *Marka* (3.11) Ramhuai bawhlhlawhte pawhin amah chu an hmuht apiangin a hmasah bawkkhupin, Nang Pathian Fapa chu i ni, tin an au thin a. (Luka 8.28 en rawh)

- 15 *Marka 5 7* “Isu, Pathian Chungnungbera Fapa, kei leh nang engnge kan inzâwlna awm? Min nghaisa lul lo tûrin Pathian hmingin ka ngên chuam a che,” a ti a
- 16 *Luka 1 32* Anı chu mı luan a la ni ang a, Chungnungbera Fapa an ti ang, Lal Pathianin a hnênah a thlahtu Davida thutphah chu a pe ang
- 17 *Luka 2 49* “Ka Pa ina ka awm tûr in hre lo vem ni?” Isuan a ti a
- 18 *Luka 4 3* Tin, Diabola chuan a hnênah, “Pathian Fapa i nih chuan ” a ti a (Fapa a nihna chu rinhlêhtir a jum a ni)
- 19 *Luka 6 12* Tawngtai tûrin tlângah a kal a, Pathian hnênah a tawngtai zankhua a
- 20 *Luka 10 22* Ka Pain engkim mı kawltir tawh, Fapa chu tunge a nih, Pa lo chuan tuman an hre lo, Pa pawh chu tunge a nih, Fapa leh an hnêna Fapain a puan duhnae chauh lo chuan tuman an hre lo
- 21 *Luka 22 42* Tin, a thingthi a, a tawngtai a, “Ka Pa, jem i uh chuan he no hi ka hnên ata la sawn rawh,” a ti a

- 22 *Luka 23.46* 'Ka Pa, i kutah ka thilarau ka kawltir e,' a ti a
- 23 *Johana 3.16* Chutichuan a Fapa mal neih chhun a pe a
- 24 *Johana 3.17* Khawvel thiam loh chantir turin Pathuaniri a Fa khawvelah a tir lo
- 25 *Johana 5.19* Fapain mahnun engmah a ti thei lo, Pa thultih a hmuh chauh lo chu thui a uh apiang chu Fapa pawhun a ti ve thin (20-23 en rawh)
- 26 *Johana 5.36* Pain thultih zawh tura mi pek, ka thultih ngei hian Pain mi fir tuh ka chanchin a hriattir a ni Pa mi tirtu pawh chuan ka chanchin a hriattir lawh (37)
- 27 *Johana 6.29* Pathuan hnathawh chu hei hi a ni, a mi tirh hi ring ula 'Pa nung chuan mi tir a, Pa zara nung ka ni ang bawkin' (57)
- 28 *Johana 8.29* Mi tirtu chu ka hnénah a awm a, mi thlahthlam lo ve, 'Pathuan hnéna thutak ka hriat hrihtu che u ka ni asin' (40)

‘Pathian hnêna chhuak leh a
hnên ata lo kal ka ni si a,
keima thua lo kal ka ni
hek lo, amahin mi tir zâwk
a ni’ (42)

29 *Johana* 10 18 He thupêk hi ka Pa hnêna ka
hmuh a ni

30 *Johana* 13 3 Isuan, Pain a kutah thil engkim
a vawntir te, Pathian hnêna lo
chhuak a nih te, Pathian
hnêna a kal dâwn te hre reng
chungin a zaniiah chaw kil
chu a tho va

31 *Johana* 14 6 Keimaha kal lo chu tumah Pa
hnên an thleng ngai lo ‘Nang-
nin mi hmangaih ni ulang Pa
hnêna ka kal dâwn avângin in
lâwm tûr a ni , Pa chu keimah
aun a ropui zâwk si a ! (28)

32 *Johana* 15 1 Kei grêp hrui taktak chu ka ni,
ka Pa a huan enkawltu a ni
‘Pain mi hmangaih ang
bawkin kei pawhin ka hma-
ngaih che u hi’ (9) ‘Kein ka
Pa thupêkte ka zâwm a’ (10)
‘Pa hnêna thil ka hriat zawng
zawng in hnênah ka puang
tawh si a’ (15)

“Tupawh kei mi hmu chuan, ka
Pa pawh a hmu a ni tûnah
erawh zawng annin kei leh ka
Pa kan pahnihin min hmu
tawh a” (24)

- 33 *Johana* 16 2 Isuan, "Pa leh kei mi hriat loh avângin," a ti a Isuan 'Fiah takin Pa chanchin ka hrih zâwk ang che u Pa hnênah keun ka ngen sak ang che u Kei Pa hnên ata lo chhuaka, khawvêla lo kal ka ni, khawvêl kalsana Pa hnêna haw leh tûr ka ni," a ti a (25-28)
- 34 *Johana* 17.1 "Ka Pa, a hun a thleng ta, 1 Fapa chawimawî rawh" Nang Pathian tak chauh leh i tirh Isua Krista hriat hi (3) 'Aw Ka Pa fel tak, khawvêl zawngin an hre lo chia, kei erawh chuan ka hriat che kha' (25)
- 35 *Johana* 20 17 'Ka Pa, in Pa, Ka Pathian, in Pathian hnênah ka lâwn chho dâwn' Pain kei mi tîr ang bawkin ka tîrh che u hi (21)
- 36 *Tirhkohte* 2:32 Chu Isua chu Pathianin a kaitho leh ta rêng a ni
- 37 *Tirhkohte* 4 10 "Nazaret Isua Krista krawsa in khenbeh, Pathianin mitthi zing ata a kaihthawh leh kha," Peteran a ti a
- 38 *Tirhkohte* 7:55 & 56, Stephana chuan Pathian ding lama Isua ding a hmu a, "Pathian ding lama Mihring Fapa ding ka hmu," a ti a

- 39 *Rom 8.32* Ama Fapa ngei pawh zuah lova,
kan zaa aia petu chuan thil
zawng zawng pawh athlawnin
min pe tel lo vang em ni?
- 40 *I Korinth 11 3* Krista lu chu Pathian a ni tih
in hriat ka duh a ni
- 41 *I Korinth 15 15* A ni, Krista a kaitho tih Pathian
kan hriatpui
- 42 *Galatia 4 4,5* Dân hnuaia awmte chu tlan
tûrin Pathianin a Fapa, hmei-
chhe hrin a tir chhuak a
- 43 *I Thessaloni-
ka 3 11* Kan Pathian, kan Pa ngei chuan,
kan Lalpa Isua pawhin, in
hnên lamah min hruai rawh
se
- 44 *Hebrai 1 2* A Fapaah chuan thu a sawi ta
'Sualte a thlenfai hnuin, chung
lama Ropuibera ding lamah
khian a han thu a' (3, 4)
- 45 *Hebrai 9 24* Krista chu, kuta sak hmun
thianghlum, atak anpuiah
chuan, a lût si lo va, tûnah
Pathian hmaah kan aia ding
tûrin vânah ngei a lût ta
zâwk a
- 46 *Hebrai 10 12* Aní erawh chu, chauuan' atâna
sualte tâna inthawina pakhat
chauh a hlan hnuin, Pathian
ding lamah a han thu ta zâwk
a

- 47 *Hebrai* 12 2 Kraws chu a tuar a, Pathian
Lalthutphah ding lamah a han
thu ta a
- 48 *I Petera* 3 18 Pathian hnêna min hruai theih
nân Krista chuan sualte
avângin va'vikhath a tuar
bawh si a
- 49 *I Petera* 4 11 Isua Krista avângin Pathian
chu thil engkimah chawimawin a awm thei ang,
ropuina leh roreina chu
chatuana ama ta a ni si a
- 50 *I Johana* 1 3 Keini min pâwlna chu Pa leh
a Fapa Isua Krista pâwlna a
ni tawh reng si a 'Tin, a
Fapa thisenin kan sual zawng
zawng min tlen fai sak thin a
ni ' (7)
- 51 *I Johana* 2 1 Tin, tupawhin thil a tihual
chuan Pa hnêna min
sawipuitu Isua Krista mi
fel chu kan nei e 'Krista
dodâltu chu Pa leh Fapa awi
lotu hi an ni' Tupawh Fapa
awi lo chuan Pa pawh a
pawm chuang lo, Fapa
awitu erawh chuan Pa pawh
a pawm a ni (23) ' nangni
pawh Fapa leh Paah chuan in
awm reng ang' (24)
- 52 *I Johana* 3 8 Pathian Fapa lo lan chhan ber
chu, Diabola hnathawhte a
tihboral theih nân a ni

- 53 *I Johana* 4 9, 10 Amah avânga kan nun theihna
tûrin Pathianin a Fapa mal
neih chhun khawvêla a rawn
tirhah hian amahin min
hmangaih a, kan sual thupha
chawina tûrin a Fapa a rawn
tîr ka ti a ni zâwk e
- ‘Tin, Pain Fapa chu khawvêl
chhandamtua awm tûrin a
rawn tir tih kan hmu tawh a,
kan hrattir a ni Tupawh,
“Isua Pathian Fapa a ni,”
tia tan apiang chu amahah
chuan Pathian a awm reng a,
ani pawh chu Pathianah a
awm reng bawh a ni (14,15)
- 54 *I Johana* 5 11 Pathianin chatuana nunna min
pe a, chu mi nunna chu a
Fapaah a awm a ni ‘Tin
Pathian Fapa chu a lo kal a,
(20)
- 55 *II Johana* 3 Pa Pathian leh, Fapa Isua Krista
hnên ata, khawngaihna te,
zahngaihna te remna te chu,
thutak leh hmangaihna
kan hnênah a awm ang,
‘Tupawh Krista zirtirna thua
awm reng lova, khûm chuan
Pathian a nei lo ve Chu mi
zirtirna thua awm reng
chuan, chu mi ngei chuan Pa
leh Fapa a nei kawp a
ni (9)

56 *Thupuan* 1 6 Khua leh tuah leh a Pathian
leh a Pa lama Puuthiama min
siamtu hnênah -- -- Amen

57 *Thupuan* 7 9 Lal̄thutphah hmaah leh
Berâm No hmaa dng ka
hmu a, tin, chungte chuan aw
ring takin, "Kan Pathian
Lal̄thutphaha thua hnênah
leh Berâm no hnênah
chhandamna," tun an au
va (10)

58 *Thupuan* Berâm No Zion Tlânga dng
14 1 leh, an chala hming leh, a Pa
hming zia, mi nuaikhat leh
singli leh sangli a hnênah ka
hmu a.

'Chung chu Pathian tân leh
Berâm No tân rah hmasa ber
ni tûrin mihring zing ata tlan
an ni' (4) 'Hetah huan mi-
thianglim, Pathian thupêkte
leh Isua rinna thu zâwmtute
chhelna lan theihna a awm'
(13)

59 *Thupuan* Isua hriattirna thu avâng
20 4 leh Pathian thu avânga lu
tante

'Pathian leh Krista puuthiamte
an ni ang a' (6)

- 60 *Thupuan* 21 22 Lalpa Pathian Engkimtithia
leh Berâm No chu an biak
in an ni si a Pathian ropuna
chuan a ên a, an khâwnvâr
chu Berâm No a ni si a (23) 、
- 61 *Thupuan* 22 1 Pathian leh Berâm No Lalthut-
phaha lo chhuak mi entir a
- ‘Tin, ânchhia rêng rêng a awm
tawh lo vang a, Pa.hian leh
Berâm No Lalthu.phah chu
a awm tawh zâwk ang (3)

V

ISUA KRISTA

1 *Chatuan mi a ni*

Isaia 9 6 ‘Chatuan Pa’ a ni

Johana 8 35 Fapa erawh chu kumkhuain a
awm reng thîn

Johana 1 1 A tirin Thu a awm, Thu chu
Pathian hnênah a awm, Thu
chu Pathian a ni

Johana 8 58 Abrahama awm hma pawhin ka
awm

Kolossa 1:17 Tin, ani hi chu engkim awm
hmain a awm rêng a ni

Hebrai 1 8 Fapa chungchâng thuah erawh
chuan hei hi a sawi a ni “Aw
Pathian, i lalthutphah chu
Chatuanin a awm tûr a ni ”

Hebrai 13 8 Isua Krîsta chu nîminah nêh,
vawinah nêh, kumkhua
pawhin a pângnganin a awm
fo vang (Thufing 8 22-30 en
rawh)

2 *Khawiah pawh a awm*

Matthaia 18 20 “Mi pahnih emaw, pathum
emaw ka hminga an
inkhâwmna apiangah chuan
an zingah ka awm si thin a”,
a ti a

Matthaia 28 20 Tin, ngai teh u, kei kumkhuain,
khawvêl tâwp thleng pawhin
in hnênah ka awm zêl ang,”
a ti a

3 *Engkumtithet a ni*

Matthaia 28 18 “Leh Vâna thuneiha zawng
zawng ka hnêna pêk a ni
tawh,” a ti a

Johana 5 21, Pain mîthhite a kai tho va, a
22 tinung thin angin Fapa
pawhin a duh apiang a tinung
thin Pain tuma thu a rêl
sak ngai lo, thu zawng zawng
Fapa a rêltîr ta zâwk

Johana 6 19 Isua chu dil chungah chuan kea
kala, lawng lam rawn hnaih
an hmu a

Rom 1 4 Mitthi zing ata a thawhleha
chuan Pathian I api i nih nasa
takin a hriatir a (Ephesi
1 10-23 en rawh)

Hebrai 1 3 “Ama thiltihtheihna thua
engk m tungdingtu, a ni

4 *Engkim hretu a ni*

Johana 2 25 Amahin mihring chhûnga awm
apiang chu a hre si a

Kolossa 2 3 (‘finna leh hriatir ro zawng
zawng thuhi ûkna Krista chu)
a ni

I Korinth
1 24-31 Krista, Pathian thiltihtheihna
leh Pathian finna chu a ni
am chu Pathian hnên ata
kan tân finnaah siam a ni

5 *Siamtu a ui*

Genesis 1 1 A tirin Pathianin lei leh vân a
siam a, (Isaia 37 16 Jeremia
32 17 en rawh)

Sam 100 3 Lalpa chu Pathian a ni tih hre
rawh u, min siamtu chu amah
chu a ni (Sâm 115 15, 121
2, 124:8, 134 3 146 6)

Johana 1 3 Engkim a zain ama siam a ni,
thil siam zawng zawng hi ama
siam loh engmah a awm lo
(Tirhkohte 4 14, 14 15 en
rawh)

Kolossa 1 16 Amahah chuan engkim siam
a ni a, vâna awmte, le a awmte
nên, hmuh theih te, hmuh
theih lohte nên, lalthutphahte
pawh roiêlna te pawh, lalna
te pawh, thuneibnate pawh,
engkim ama siam a ni, ama ta
tûr bawka siam a ni (Thu-
puan 14 7 en rawh)

Hebrai 1 2 Chu mi (Isua Krista) pawh
chuan khawvêlte chu a siam
a

6 *Tlantu leh Chhandamtu a ni*

Sam 78 35 Pathian chungnungbera chu
an tlantu a ni tih an hre
chbuak thin (Isaia 41 14 en
rawh)

Sam 106 21 Pathian an chhandamtu an
theihngihh ta

Isaia 43 11 LALPA chu ka ni, keimah lo
chu chhandamtu rêng rêng
an awm lo

Isaia 60 16 Kei LALPA hi nangmah chhan-
damtu leh tlantu chu ka
ni tih i la hre bawka ang

- Hosea 13 4** Kei lo hi chu chhandamtu dang
an awm lo
- Matthaia 1 21** 'Ani chuan a mite an thil
tihsual lakah a chhandam
dawn si a'
- Matthaia 9 6** "Engpawh ni sela, khawvêlah
Mihring Fapa hian sual ngaih-
dam theihna a nei tih in hriat
nân," a ti a Luka 5 24 en
rawh
- Marka 2 5** "Ka fa, i sualte ngaihdam a ni
tawh e," a ti a
- Luka 2 11** Vawinah hian in tân Davida
khuaah Chhandamtu a piang
ta, Lal Krista chu
- Luka 19 9** "Vawinah hian he inah hian
chhandamna a lo thleng ta
ani pawh Abrahama fapa a
ni si a Boralte zawnga
chhandam tûrin Mihring Fapa
hi a lo kal a ni rêng a ni," a
ti a
- Johana 4 42** Keimahni ngeun a thu kan
hria a , he mi hi khawvêl
Chhandamtu a ni ngei tih kan
hre ta," an ti a
- Turkkohte 16 31** "Lalpa Isua ring la, tichuan
chhandamin i awm ang, nang
leh i chhûngte nêh," an ti a

I Timothea Aní chu mi zawng zawng
4 10 Chhandamtu a ní a, a ringtute
 Chhandamtu a ní deuh ber
 mai

Hebrai 5 9 A thu awí zawng zawngte tân
 chatuana chhandamna bul-
 pui a lo ní ta,

VI

ISUA KRISTA CHU PA HMAA
KAN AIAWHTU A NI

Matthaia “Chutichuan, mite hmaa mi
10 32 tan apiang, ka Pa vâna mi
 hmaah ka tan ve ang,” Isuan
 a tí

Luka 23 34 Tin, Isuan, “Ka Pa, anní hi
 ngaidam rawh, an thlith hi
 an hre lo a nih hi”, a tí a

Tirhkohte Stephana chuan, “Pathian ding
7 55,56 lama Isua ding ka hmu,” a tí
 a

Rom 8 34 Thia kha Krista Isua chu a ní
 sí a, a ní, tho leh ta zâwka,
 Pathian ding lama awma, min
 sawí saktu bawka kha a ní

Hebrai 1 3-4 Sualte a tlenfai hnurn chung
 lama Ropuibera ding lamah
 kuan a han thu a

Hebrai 9 24 Tûnah Pathuan hmaah kan aia
ding tûrin vânah ngei a lût
ta zâwk a

Hebrai 12 2 Pathian Lalthuiphah ding lamah
khan a han thu ta a

I Johana 2 1 Pa hnêna mi sawipuitu, Isua
Krista mi fel chu kan nei e

I Johana 4 10 Amahun min hmangaih a,
kan sualte thupha chawina
ni tûrin a fapa a rawn tir ka
ti a ni zâwk e

VII

THLARAU THIANGLIM

1 *Chutuan mi a ni*

Genesis 1 2 Pathian thlarau chuan tui chung-
te chu a awp reng a

Joba 33 4 (Pathian) Thlarau chuan mi
siam a (Sâm 104 30 en rawh)

Hebrai 9 14 "Chatuana Thlarau" a ni

2 *Khawiah pawh a awm*

Sam 139 7-10 I Thlarau hnên ata hi khawiah-
nge ka kal ang?

I hma ata hi khawiahnge ka
tlân bo ang ?

Vânahte han lâwn ıla, chutah
chuan 1 awm si a

Sheol-ah mutna siam ıla, ngai
teh, chutah chuan 1 awm
bawk si a

Zing thla zârin,

Tuifinriat tâwp daihah va awm
ıla ,

Chutah pawh chuan 1 kutin mi
hruai ang a,

I kut ding lamin min chelh
dâwn si a

3 *Engkimtithel a ni*

Luka 1 35 Thlarau Thianghlum 1 chungah
a lo thleng ang a, Chungnung-
bera thiltihtheihnain a hlah-
khuh ang che

4 *Engkimhretu a ni*

1 Korinth 2 10-11 Keini erawh chu chûng chu
Pa huanin Thlarauvin min
hriattir a ni Thlarau chuan
engkim a chhui chhuak si
thîn a ni, Pathian ihu ril
pawh Pathian thute chu
Pathian Thlarau vêk lo chuan
tuman an hre lo

Johana 16 13 “Thlarau dik tak chu a lo thlen
hun chuan, thutak zawng
zawngah chuan a hruai lût
ang che u, amaha phuah-
chawpin thu a sawi dâwn si
lo , thu a dawn apiang chu
a hrii zâwk ang, thil lo
thleng tûrte pawh a briattîr
ang che u,” a ti a

Johana 14 26 “Thlamuantu Thlarau Thiang-
hlim, Pain ka hminga a iawn
tirh tûi khân, chu mi chuan
engkim a zirtîr ang che u a,
in hmêna ka sawi zawng
zawng apiang a hriat chhuah-
tîr leh ang che u”, Isuan a ti a

5 *Siamtu a ni*

Joba 33 4 Pathian Thlarau chuan mi siam
a, Engkimti theia thaw chuan
nunna mi pe

Sam 104 30 I thlarau chu i tîr chhuak a,
siamin an awm thîn a, lei
chung pawh hi a siam thar leh
thîn

6 *Nunna petu a ni*

Genesis 2 7 A hnârah chuan nunna thaw
chu a thaw lût a, tichuan
mihring chu mi nung a lo ni
ta a

Johana 3 6 Thlarauva piang apiang thlarau
a ni

Johana 6 62 Tinungtu chu Thlarau a ni,
in hnêna ka thu sawi hi thlarau
a ni, nunna pawh a ni (63)

Rom 8 11 Mitthi zing a a Isua ti ho leh-
tua Thlarau chu nangmahnia
a awm chuan mitthi zing ata
Krista titho lehtu khân, nang-
mahnia awm Thlarau zârah
chuan, in taksa thi theite chu
a tinung bawk ang

II Korinth 3 6 Lehkha thu mai chuan a
tihlum si thin a thlarau
erawh chuan a tinung thin a
ni

7 Hruaitu a ni

Exodus 13 21 Tin, LALPAN chhûn laiah
chuan chhûm dîngin an hma a
hruai a, tin, zânah chuan
anmahni ên tûrin meialh
dîngin an hma a hruai a,
Sâm 78 14 en rawh

Exodus 14 19 Tin, Pathian vântirrhkoh, Israelte
hma hruai thin kha an hnung
lamah a insawn ta a

Sam 25 5 I thutakah chuan mi hruai la,
mi zirtîr ang che Nang chu
mi chhandamtu Pathian i
ni si a

Sam 139-24 Chatuan kawngah chuan mi
hruai ang che

Johana 16 13 Thlarau dik tak chu, a lo
thlén hun chuan, thutak zawng
zawngah a hruai lût ang che u

Rom 8 16 Pathian Thlarau hruaja awin
apiangte chu, Pathian fate
an ni si a

8 *Bum theih a ni lo*

Tirhkohte “Anani, Thlarau Thianghlim
5 3 bum tûr leh lei man a then
zêp tûrin engatinge Setanan i
thinlung a tihkhah le?” Pete
ran a ti a

9 *Hriattirtu a ni*

Luka 2 25 Sumeona chuan a thih hma
ngein Thlarau Thanghlim
chuan Lalpa Krista chu a
hmu ang tih a hriattir

Tirhkohte Agaba a ding a, khawvêl zawng
11 28 zawngah tâm nasà tak a tla
dâwn tih Thlarau hribin a
hriattir a

Tirhkohte Thlarau Thianghlimin Asia rama
16 6 thu hribh a khap

Rom 8 16 Thlarau ngei chuan keimahni
thlarau nêh Pathian fate kan
ni tih min hriattir

II Petera Thu hril lâwk rêng rêng hi mi-
1 21 hring thua chhuak a ni ngai si
lo va, miten Thlarau Thiang-
hlim tirhin, Pathan hnên ata
an sawi zâwk thin a ni

I Johana Hriattirtu chu Thlarau a ni
5 7

10 *Sawiputu a ni*

Matthala In Pa Thlarauvin nangmah-
10 20 niah a sawi zâwk dâwn a ni

Marka 13 11 A sawitu chu nangni in ni
dâwn si lo va, Thlarau Thiang-
hlim a ni zâwk ang

Rom 8 26 Thlarau chuan rôm sawi hleih
theih lohvin min tawngtai sak
thin

11 *Thlamuantu a ni*

Johana "Thlamuantu Thlarau Thiang-
14 26 hlim a ni

Tirhkohle Thlarau Thianghlim thlamuan-
9 31 in an awm a, an lo pung ta
telh telh a

12 *Mihringah a chêng*

Genesis Pharoa chuan a chhihhlawhte
41 38 hnênah, "Hetiang Pathan
Thlarau awmna mi (Josefa)
hi kan hmu zo dâwn em ni?"
a ti a

Luka 1 67	Zakaria chu Thlarau Thianghlimin a lo khat a
Luka 4:1	Isua chu Thlarau Thianghlimin a khat a
Tirhkohte 2 3	Thlarau Thianghlimin an khat ta vek a
Tirhkohte 4 8	Patera chu Thlarau Thianghlimin a khat a an zain Thlarau Thianghlimin an lo khat a (31)
Tirhkohte 6 5	Stephana chu rinna leh Thlarau Thianghluma khat a ni a
I Korinth 3 16-17	Pathian in in mh leh Pathian Thlarau nangmahniah a awm reng tih in hre lo vem ni? Pathian in chu a thianghlum si a, chu in chu nangmahni in ni e

VIII

PATHIAN PAKHATA MI NUNG PATHUMTE
THLIARHRANNA

(a) Pa (hmuh theih loh Pathian) Pathian chuan nihna bik a nei a Hmuh theih loh Pathian a ni (Kolossa 1 15) Tin, 'amah chauh chuan thih theih lohna a nei a' (I Timothea 6 16) He thi thei lo nunna hian Isua Krista chu a kaitho a ni

Tin, "Chu mi ni leh a hun thu chu Pa, (Pathian) chauh lo chuan tuman vana vanti rkohte pawhin, Fapa (Pathian, Isua Krista) pawhin a hre lo," (Matthaja 24 36) tih thu a tang hian hmuh theih loh Pathian chuan Fapa hiat loh chu a hria tih kan hmu a Tin, Exodus 3 4—ah chuan Pathianin hnim buk zing a tang chuan a han ko va, "Mosi, Mosi," a han ti a Tin, Mosia chuan a hmai a khuh ta a, Pathian a en ngam si lo va (Exodus 3 6)

Tin, mei zawhah chuan aw dam diai hi a lo chhuak a Tin, heti hi a ni a, Elijan chu chu a hriat chuan puamn a hmai a khuh a, a va chhuak a, pûk kawngkâah chuan a va ding a, (I Lalte 19 12-13) Pa, Pathian hmêl chu a hmu ngam lo a ni

Tin, Tlang chung a hmêl danglam lai khân Ngai teh, chhûm a tang chuan awin, "Hei hi ka Fapa duh sak ka lawm êm êma chu a ni, ama thu ngai rawh u," a ti a (Matthaja 17 5) Pa hmêl chu hmuh ngam a ni lo va, hmuh theih a ni baw lo Pa (Pathian) hmêl hmua nung thei rêng rêng an awm lo a ni (Exodus 33 20 en rawh)

(b) Fapa (Isua Krista) Pathian chuan nuha bik a nei a "amah chu tupawh a ring apiang an boral lohva, chatuana nunna an neihna a ni," (Johana 3 16) Tin, Petera chuan a sawi a, "Mi dang tuma hnênah chhandamna a awm lo, vân hnua mihring sak zingan, min chhandam tûr hming dang rêng rêng a awm lo," a ti a (Tirkoh-te 4 12)

Pa hnêna mi sawipuitu, Isua Krista mi fel chú a ni, ani chu kan sualte thuphachawina a ni (I Johana 2.1).

Lal Isua chu Abraham a awm hmaa awm a ni a, engkim siamtu a ni bawk a, khawiah pawh a awm bawk a, tin, chu Pathian chu hmuh theihin mihringte zingah a inlantir thin a ni Jokoba chuan, "Pathian chu a hmaihma ngeiah ka hmu a, ka nunna hi zuah a ni si a," (Genesis 32 30) a ti a, Jakoba malsawm saktu Pathian chu a ni Tin, mun a thian a bia ang mai hian LALPAN Mosia chu inhmatawnin a be thin a (Exodus 33 11)

(c) Thlarau Thianghlam (Thlamuantu Pathian) chuan nihna bik a nei a Thlarau meuh sawichhiat-na erawh chu ngaihdam sak a ni lo (Matthara 12 31, Numbers 15 30, 31 en rawh) Tin, tuman Thlarau Thianghlamah chauh lo chuan, "Isua chu Lalpa a ni," an ti thei ngai lo, (I Korinth 12 3) Paula chuan a ti a

IX

KEINI PUMKHAT KAN NI

- 1 *Genesis* 1 1 A tirin Pathianin lei leh van
a siam a
- 2 *Genesis* 2 7 Tin, LALPA Pathianin leia vai-
vutin mihring a siam a
- 3 *Thufingte* 3 19 LALPA chuan finna leilung a
din a

- 4 *Matthaia* 3 16. Tin, Isua baptisma a chan veleh
tu ata a chhuak ta ngah a,
ta, ngai teh, a tan van a lo
inhawng a, Pathan Thlarau
chu thuro aaga lo chhukin, a
chunga lo fu a hmu a Tin,
ngai teh, van atengin awin,
“Hei hi ka Fapa duh tak, ka
lawm em ema chu a ni,” a
ti a
- 5 *Matthaia* 26-42 “Aw ka Pa, ka in lohva hei hian
mi pelh theih lul loh chuan,
nangma thu thu m rawh se,”
a ti a Marka 14 36, Luka
22-42 en rawh
- Matthaia* 28 19 Chutichuan kal ula, hnam tina
mi zirtirahte siam ula, Pa leh
Fapa leh Thlarau Thianghim
hmingah chuan baptis ula
- 6 *Johana* 3.35 Pam Fa a hmangaih a, a kutah
engkim a zain a pe tawh
- 8 *Johana* 8-9 “Nangnin kei mi hre lo, ka
Pa pawh in hre lo kei mi
hriat chuan, ka Pa pawh in
hria ang,” tun a chhang a
- 9 *Johana* 10.30 Kei leh Pa chu pumkhat kan ni
- 10 *Johana* 14-6 Kemaha kal lo chu tumah Pa
hnenah an thlang ngai lo

- 11 *Johana* 14-9 Tupawh m̄ hmu chu Pa hmu a
m̄
- 10 *Johana* 14-10 Kei Paa ka awm leh Pa keimah-
ah a awm tih i awi lo em ni?
- 13 *Johana* 14 11 Kei Paa ka awm leh Pa keimah-
ah a awm tih m̄ ring rawh u
- 14 *Johana* 15 1 “Kei grêp hrui taktak ka ni, ka
Pa a huan enkawlu a ni ”
- 15 *Johana* 15 26 “Tin, Pa hnên ata Thlamuantu
in hnêna ka tih tûr, Paa
chhuak Thlarau dik tak chu a
lo thlen hunah, ani chuan
ka thu a hriattir ang. ”
- 16 *Johana* 16 2 Pa leh kei m̄ briat loh
avângin
- 17 *Johana* 17 21 Ka Pa, nang keimaha i awm
leh, kei nangmaha ka awm
ang bawk huan,
- 18 *Johana* 17 22 Kei pumkhat kan ni ang
bawk hian - -
- 19 *Rom* 8 14 Pathian Thlarau hrui a awm
apiangte chu, Pathian fate
an ni si a
- 20 *Rom* 8 27 Tin, Pathian duhzawng ang zêlin
m̄ thianghl̄mte chu a (Thla-
rau) tawngtai sak thin avângin
r̄l̄l̄ite Entu chuan Thlarau
duhzawng chu a hre thin a ni

- 21 *Rom 8 39* Thihna te, nunna te, vânturhkoh
te, thil awm sa te, thil lo la
awm tûr te, thiltihtheihna te,
sânna te, thôkna te, thil
siam dang rêng rêngte pawhin
kan Lalpa Krista Isuaa awm
Pathyan hmangaihna ata chu,
min then thei lo vang tih dik
takin ka hre si a
- 22 *II Korinth 13 14* Lalpa Isua Krista khawngaihna
te, Pathian hmangaihna te,
Thlarau Thianghlîm pâwlina
te chu in zaa hnênah awm
rawh se
- 23 *Kolossa 1 15* “Ani (Krista) chu hmuh theih
loh Pathian anpui,” a ni
- 24 *Kolossa 2 9* Amahah chuan Pathian famkim-
na tinrêng chu taksa neim a
awm reng si a

X

“KEI ALPHA LEH OMEGA KA NI”

*Thupuan 1 8*Pa (*Pathian*).Fapa (*Pathian*).Thlarau Thianghlîm (*Pathian*).Pa (*Pathian*).

Pa, Pathian chu a awm ngei a, kawng hrang
hrangin mihring zingah a awm ngei a ni tih kan

hriat theihna tûrin a inlâr thîn , mahsela, Pa chu tuman an hmu thei lo, a hnuaia châng târ lan atâng hian ngun takin Pa, Pathian inlârnate i chhui teh ang u —

Genesis 1 1 A tîrin Pathianin lei leh Vân a siam a

Exodus 3 4 Tîn, LALPA chuan en tûra a va pêng chu a hmuhin, Pathianin hnim buk zing atang chuan a han ko va “Mosi, Mosi,” a han ti a

Exodus 3 14 Tîn, Pathianin Mosia hnênah, “AWMA KA NI,” a ti a

Exodus 33.20 Tîn, anî (Pa) chuan, “Ka hmêl zawng i hmu thei lo vang mi hmua nung reng thei tumah rêng rêng an awm si lo va,” a ti a “tichuan ka hnung lam i hmu ang ka hmêl erawh chu hmuh tûr a ni lo ve,” a ti a

Exodus 19 19, 20. Tîn, tawtawrâwt ri chu a ring telh telh a, Mosia chuan thu a han sawi a, Pathian awin a lo chhâng a, Tichuan LALPA chu Sinai tlâng chhîpah chuan a lo chhuk a tîn, LALPA chuan Mosia chu tlâng chhîpah chuan a ko chho va , tichuan Mosia chu a han chho va Tîn, LALPA chuan Mosia hnênah,

Exodus
19.19, 20

"Zuk chhuak langin, mipute
khu zuk zih rawh, chutulo-
zawng LALPA (Pa) hmël
hmuh tumin an lo lût tiang
mai ang e, mi tam tak an boral
mai tûr a nia, " a ti a.

I Lalte 19 10,
11-13

"Israela thlahte lah chuan i
thuthlung an hawisan a,"
Eliza chuan a ti a Tin, ani
chuan, "Va chhuak la,
tiângah sâwn LALPA (Pa)
hmaah va ding rawh, ' a ti a
Tin, LALPA (Pa) chu a lo
kâl a, thlipui nasa takin
tiângte LALPA hmaah chuan
a rawn chhêm khi a, ,
nimahsela, thlah chuan LAL-
PA (Pa) chu a awm lo
hriingtiângah chuan LALPA
(Pa) chu a awm lo meiah
chuan LALPA (Pa) chu a
awm lo, tin, mei zawhah
chuan aw dam diai hi a lo
chhuak a. Tin, heti hi a ni a,
Eliza chu chu a hriet chuan
a puani a hmai a khuh a, a
va chhuak a, pûk kawngkâah
a va dang a Tin, ngai teh,
awm a hnênah, "Hetah hian
engge i tih Eliza?" a rawn
ti a.

Jehana 4:24 Pathian (Pa) chu thlarau a ni

Johana 14 7 “Kei mi hria ni ula, ka pa (Pathian) pawh in hie tawh tûr, tûn achinah amah in hria e, amah in hmu tawh bawh,” Isuan a ti a (Isua Krista atang erawh chuan Pa hmel a hmuh theih a ni, dathlalang kan en a, bang leh lam daiha mi dang kan hmu thei ang deuh hian)

Fapa (Pathian).

Isua Krista hi Pathian a ni “Abrahama awm hma pawhin ka awm,” a ti a “Chatuan Pa,” a ni a Mihing suala pil bo tawhte hnênah a inlâr thin a ; palai hnathawktu Pathian a ni, a hnuaia châng târlan atang hian ngun takin Isua Krista, (Pathian) inlârnate i chhui teh ang u —

Genesis 1 1 A tîrin Pathianin lei leh vân a siam a.

Genesis 18 1 LALPA chu Mamre sasaw kianahte chuan a hnênah a inlâr a (26 1)

Genesis 18 22 Abrahama erawh chu LALPA hmaah chuan a la ding reng a

Genesis 31 11, 13 Tin, ka mumangah chuan Pathian vântirhkohvin ‘Jakob,’ in lo ti a ‘Kei hi lungphuna sahriak i hnawihna ka hnêna thu i tiamna Bethel, kha Bethel Pathian kha ka ni ténah tho la, he ram ata hi chhuak la, i piana ramah chuan haw leh tawh rawh,’ a ti a.

- Genesis** 32 24 Tin, Jakoba chu amah chauhvîn a awm ta a , tin, mi pakhatin ani chu khawfing chah thleng-in a buan a buan a
- Genesis** 48 15, 16 Tin, Josefa chu mal a sawm sak a, "Mi thlahtu Abrahama leh Isaaka a hmaa an awm thinna Pathian, vawun ni thlenga ka dam chhûng zawng zawng laka min tlantu Vânturhkoḥ chuan naupangte hi malsawm rawh se " a ti a Chu Vânturhkoḥ chu a ni zâwlnei Isaian, "Tin, Zion-ah chuan tlantu (Chhandamtu) a lo chhuak ang a, Jakob-ho zînga bawhchhiatna hawisan-tute hnênah pawh a lo kal ang, LALPAN a ti," tia a lo sawi chu (Isaia 59 20)
- Exodus** 33 11 LALPAN Mosia chu inhma-tawnin a be thin a.
- Numbers** 12,8. LALPA hmêl pawh a (Mosia) hmu ang
- Deuteronomy** 34.10 Israelte zingah Mosia anga LALPAN hmaichhan meuhva a biak zâwlnei reng reng an la awm ta lo va

Josua 5 13 Tin, hetı hı a nı a, Josua chu Jeriko khaw bula a awm lai chuan a dāk a, a han en a, tin, ngai teh, a hma zāwn lawkah chuan mı pakhat a khandaıh phawı sa kengin a lo ding reng a “
LALPA sipaihote hotua lo kal ka nı zāwk e,” a tı a (14)

Roreltute Bu 6 14 Tin LALPA chuan amah chu a en a, a hnēnah “Heı chakna (LALPA vāntırhkoh emaw LALPA sipaihote hotua lo kal, Juda hnama Sakerbaknei Thupuan 5 5) hian kal la, Israelho hı Median-ho lak ata chhandam ang che ka tır che a nı lâwm nı,” a tı a

Roreltute Bu 6 22, 23 Gedeonan, “E khai aw, aw Lalpa PATHIAN ! LALPA vāntırhkoh chu a hmai chhan ngeıah ka hmuh tak chule,” a tı a Tin, LALPAN a hnēnah, “Thlamuang takın awm la, hlau suh, ı thu lo vang,” a tı a

Roreltute Bu 13 18 Tin, LALPA vāntırhkoh chuan a hnēnah, “Engatinge ka hming mı zawh? Sawı mı a nı hlei nēm,” a tı a.

- Isaia 6 1** Lal Uzria a thuih kum khân
 Lalpa chu lalthutphah sâng tak
 chawisana a thu ka hmu a,
 "Ka borat ta a nih hi, ka
 mitin Lal, sipahote LALPA
 chu a hmu ta si a," ka ti a (5)
- Isaia 53 4-6** An chuan kan natnate phurin,
 kan lungngaihate pawh a
 phur ngei a LALPA chuan
 an chungah chuan kan zaa
 khawlohna chu a nghat ta a
- Daniala**
 10 4-6 Lui ropui tak Hidekel kama
 ka awm lai chuan ka
 mit ka han len chho va,
 ngai teh, mi, puan zai sina
 inthuan, a kawnga Ufaz rang-
 kachak thianghlina inhrêng
 hi a lo awm a a taksa pawh
 berul lung ang a ni a, a hmêl
 chu kawlphe lan dân ang, a
 mitte chu mei khawnvâr ang,
 a bante leh a kephahte chu
 dâr tie mi ang, a tawng thâwm
 chu mipui thâwm ang a ni
- Matthaia**
 1 16 Jakobân Josefa, Mari pasal chu
 a hring a, chu mi Mari lakah
 chuan Isua, Krista an tih hi,
 a lo piang ta a
- Matthaia**
 1:22, 23 Tin, Lalpan zâwinci kaah,
 "Ngai teh, nula thianghlîm chu
 a rai ang a,

Fapa a bring ang a,

A hmingah Emmanuela an sa ang,"

tia a sawi kha a lo thlen theihna tûrin chung zawng zawng chu a lo awm a ni (Emmanuela chu, "Kan hnênah Pathian a awm," tihna a ni)

Marka
15 17

Tichuan puan sen duk an sintir a, hling lukhum an khumtir a.

Luka
23 33, 34

Tin, La Ruh an tih hmun chu an thlenin, chutah chuan Kraws-ah an khengbet a, Tin, Isuan, "Ka Pa, anni hi ngaidam rawh, an thltih hi an hre lo a nih hi," a ti a

Luka 24 34

"Lalpa chu a tho leh tak zet a ni, Simona hnênah pawh a inlâr ta," an lo ti a.

Johana
1 1, 14

A tirin thu a awm, thu chu Pathian hnênah a awm, Thu chu Pathian a ni Tin, thu chu tisaah a lo chang a, kan zingah a lo awm ta a

Johana
10 30

Kei leh Pa chu pumkhat kan ni

Johana
14 9

Tupawh ni hmu chu Pa hmu a ni

Thupuan 1 17 Tin, amah chu ka hmuh veleh,
thi ang dêrin a ke bulah ka
tlu ta a

Thupuan 5 5 “Tap suh, ngai teh, Sakeibaknei
Juda hnama mi, Davida
Bulpui khân, lehkhabu chu
hawng târ leh, a chhinchhia-
na pasarîh phelh tûrin a
hneh ta,” a ti a

Thupuan 22 13 20 “Kei Alpha leh Omega, a
Hmasaber leh a Hnuhnung-
ber, a Bul leh a Tâwp ka ni,
A ni, ka lo kal thuai dâwn e,”
a ti a

Thlarau Thianghlîm (*Pathian*)

Thlarau Thianghlîm hi Pathian a ni Mi-
hingte hnênah a inlâr thîn a. “Pathian thlarau,”
tih te, “LALPA thlarau,” tihle leh “Thlarau,”
tia a hnuaia châng târlan kan hmuhte hi Thlarau
Thianghlîm tihna an ni zêl.

Genesis 1 1, 2 A tîrin Pathianin lei leh vân a
siam a Pathian Thlarau
chuan tui chungte chu a
awp reng a

Genesis 6 3 Tichuan LALPA chuan, “Ka
thlarau chuan mihring chu
kumkhuân a bei fo lo
vang,” a ti a

Exodus 28 3 Tin, mi themthiamho, finna
thlarauva ka tikhah zawng
zawngte chu nangin bia la
(31 1-5, 35 31 en rawh)

Numbers Amaha thlarau chu upa
11 25 sawmsarihte chungah chuan a
dah a (26, 29 en rawh)

Numbers Tin, Balaama chu a vanvadâk
24 2 a, Israel mite chu an hnam
dân zir zêla awm a hmu a,
tin Pathian thlarau a chungah
a lo thleng a

Roreltute Chutichuan LALPA thlarau
Bu 11 29 chu Jephtha chungah a lo
thleng a, 15 14 in,
LALPA thlarau chu a
chungah (Samsona) nasa takin
a lo thleng a

II Samuela Lalpa thlarau chuan keimah
23 2 mi hmangin a sawi a A
thu chu ka leiah a awm a

I Lalte Ka kalsan veleh che hian
18 12 LALPA thlarauvm ka hriat
lohnaah a la bo si ang chia

Joba 32 8 Mahse, mi thil hriattitu chu
Mihringa thlarau awm, Eng-
kimtithia thaw chu a ni

Joba 33.4 Pathian thlarau chuan mi siam a,
Engkimtithia thaw chuan
nunna mi pe

Sam 104:30 I thlarau chu i tir chhuak a,
siamin an awm thin a Lei
chung pawh hi i siam thar leh
thin

Sam 139 7 I thlarau hnên ata hi khawiah-
nge ka kal ang?

Isaia 40 7 LALPA thaw (thlarau) chuan
a chhêm avângin hlobet chu
a yuai a, (59 19, 21 en
rawh)

Isaia 48 16 LALPA Pathian chuan, keimah
leh a thlarau chu mi tir ta a

Ezekiela 3,24 Tichuan, thlarau chu keimahah
a lo lut a, ka kein mi dintir a

Ezekiela 37.1 Tin, LALPA kut chu ka
chungah a awm a, LALPA
thlarau chuan mi hruai
chhuak a, ruam lai takah mi
dah a ; chu ruam chu rub
hlin a khat a

Malaktu 2:15. Nunna chi neun, pumkhatah
a siam lo vem ni? Engahnge
pumkhata a siam? Chu thlah
Pathian ngahsak a zawng a
ni

Matthara 10.20. A sawitu chu nangni in ni
~~dawn~~ si lo va, in Pa Thlarauvin
nangmahmah a sawi zawk
dawn a ni

Luka 1 41 Elizabeti chu Thlarau Thianghlimin a lo khat ta a

Johana 6 62 Tinungtu chu Thlarau a ni

Johana 15 26 “Tin, Pa hnên ata Thlamuantu in hnêna ka tîrh tûr Paa chhuak Thlarau dik tak chu a lo thlen hunah ani chuan ka thu a hriattir ang

Johana 20 22, 23 “Thlarau Thianghlim nei rawh u, tu sual pawh in ngaihdam apiang, ngaihdam a ni ang Isuan a ti a (Pathian chauh lo chuan tuinne sualte ngaidam thei ni? Luka 5 21) Thlarau Thianghlim chu Pathian a ni a, Pathian chauh chu sualte ngaidam theitu a ni

Tirhkohte 2 17 Pathianin, ‘Ni hnuhnûngaht chuan heti hu a ni ang a Mi zawng zawng chungah ka Thlarau ka leih ang a

Tirhkohte 11 28 Khawvêl zawng zawnghah tâm nasa tak a tla dawn tih Thlarau hrihlin a hriattir a

Rom 8 9 Nimahsela, Pathian Thlarau nangmahnia a awm tak zet chuan, tisaa awm in ni lo va Thlarauva awm in ni zâwk e

II Korinth Tin, Lalpa chu Thlarau a ni
3 17 a, Lalpa Thlarau awmna
 apiangah chuan zalenna a
 awm thin

Thupuan Thlarau leh mo chuan, "Lo
22 17 kal rawh," an ti a

XI

HMUH THEIH PATHIAN LEH HMUH THEIH LOH PATHIAN

Pathian pakhat chauh a awm a ni tih hi Bible-in min hrilh a Pathian chu Thlarau a ni a Thlarau chu Pathian a ni a Isua Krista chu Pathian a ni a Tichuan Isua Krista pawh chu Thlarau a ni a Pa (*Pathian*) leh Fapa (*Pathian, Isua Krista*) leh Thlarau Thianghlum (*Thlamuantu, Pathian*) chu Pathian pakhat chauh Bible zirtirna atanga kan hmuh chu a ni

Isua Krista leh Thlarau Thianghlum chu mihringte mithmuhun chuang takin an inlantir a

(a) Pa (*Pathian*) chu tuman an hmu thei lo — Isua Krista nen an inang chiah a ni "*Hmuh theih loh Pathian*" a ni (Kolossa 1 15) Tin, Tirhkoh Paula chuan "Amah chu tumahun an hmu ngai lo va, hmuh pawh an hmu thei hek lo," (I Timothea 6 16) a ti a Mosia hnênah, "AWMA KA NI," (Exodus 3 14) titu kha a ni a Pa (*Pathian*) chu tuman an hmu ngai lo Aw-in a in-hriattir thin a ni

Tin kawng hrang hrang atangin Pa Pathian chu a awm ngei tih hriat theihna kan nei bawh *Hetiangan*—Thli chuan thung hnahte a oñhèm che siau siau thei a, a hnathawh chu kan hmu thei a thli erawh chu kan hmu thei lo Tin, Lal Isua pawhin, ‘Thli khawiah pawh a duh duhin a tleh thin, a ri i hria e, nimahsela, khaw ațanga lo kal nge, khawiahnge a kal dawn tih i hre si lo’, a ti a Johana 3 8) Pa Pathian pawh hmun tin, kil tin luah khattu a ni a, a hnathawhte pawh hmuh theih a ni zêl a, a duh dân ang angin mihringte hnênah a inhriattîr thin Tirhkoh Paulan, ‘Pathianin a hriattîr tawh avângin Pathian chanchin hriat tûr mi chu an rilruah hriattîrin a awm si a A thul hmuh theih loh (*a chatuan thliththeihna leh a Pathianzia chu*) khawvêl siam tîr ata fia h taka hmuhin a awm a, thil siamah chuan a lang a ni Chu Pathian chuan hmân lain hnam tin mahni kawng theuh zawh a phal thin a, nimahsela, amah hriattîrna awm lovin a in siam lo An tân hun bite a ruat a, an awmna ri pawh a kham sak a, Pathian an zawn a, an dap an dap a, an hmuh hrâmna tûrin

(b) Fapa (*Pathian, Isua Krista*) chu hmuh theih a ni —Thu chu tisaah a lo chang a, kan zingah a lo awm ta a (Johana 1 14) Johana chuan Isua vei vâk lai a hmu a, “En teh u, Pathian Berâm No saw,” a ti a (Johana 1 35) Andria pawhin a unau Simona hnênah chuan, “Messia ka hmu ta”, a ti a (Johana 1 41) Sumeona chuan, “Ka mitin a hmu ta e,” (Luka 2 31) a ti a Tin, Abrahama chu chhûn ni lum lai taka puan in kawngka bula a thut lain LALPA chu Mamre Sasaw kiangahte chuan a hnênah a rawn inlâr a (Genesis 18 1) Tin, ani (Lalpa Isua) chuan “Hun hi

a lo thlen leh tikah chuan 1 (*Abrahama*) hnênah ka lo kal leh ngei ang a, tin, ngai teh, 1 nupui Sari chuan fapa a nei ang," a ti a (Genesis 18 10) Lalpa Pathian Isua Krista mihringte mithmuha inlâr thuna chu tisaa lo changin kan zingah chuan a lo chêng ta a ni Fapa (Pathian Isua Krista) chu hmuh theih Pathian a ni (KEI ALPHA LEH OMEGA KA NI—Isua Krista (Pathian) *tih en rawh*)

(c) Thlarau Thianghlum (*Thlamuantu Pathian*)
chu hmuh theih a ni

"Thlarau Thianghlum chu taksa pum thuro angin a lo chhuk a, a (Isua) chungah a fu ta a," (Luka 3 22) tin, Fapa Isua Pathian, mihringa lo chang nêen chuan Jordan luah (Matthai 3 17) a rualin mihringte mithmuha an awm dun a Tin, ngai teh, Vên atangin awin, "Hei hi ka Fapa duh tak, ka lawm êm êma chu a ni," a ti a (Matthai 3 17) Hmuh theih loh Pathian (*Kolossa* 1 15) Pa chuan Isua Krista baptisma chang chu a rawn hriatpui a ni "Keini pumkhat kan ni," a ti a, (Johana 17 22) Mi pahni lo lang leh, hmuh theih loh chu Pathian tun Bible hian a sawi a ni "A tirin Pathianin lei leh Van a siam a," (Genesis 1 1) tih ziak ang hian

Thlarau Thianghlum chu taksa pum thuro angin a lo chhuk a, Isua chungah a fu tih kan hria a Hetah hian Thlarau Thianghlum chu Thuro a ni e kan ti tûr a ni lo va, Thuro nún chuan Thlarau Thianghlum nun anaa a nei e kan ti zâwk tûr a ni Rilru tha tak put thuahte, nunnêmah te, leh lainatnaa khah thuahte hian (Matthai 10.16, Hla thian khawnte 2.14, 6 9 en rawh)

PATHIAN ERAWH CHU HMUNKHAT A NI

Pathian Lehkhabu hian Pathian pakhat chuah kan nei tih min zirtir a (Galatia 3 20) Amaherawhchu "Hnathawh dân hrang hrang pawh a awm a, Pathian erawh chu hmunkhat a ni-mi zawng zawnga engkim thawktu chu (I Korinth 12 6 en rawh)

Pathian pakhat chauhah chuan mi pathum hriat kan nei a Pakhat chauhva pathum lo awm ta entir nân hêng a hnuaia entir nate hi la ıla amaherawhchu, a thla (negative) chauh a ni tih hre rengin atak (positive) a entir pha lo tih kan hriat reng a tul ang Bible thiam mi, nihna (degree or title) sâng tak neite chuan an thiamna te, an finnaie leh an ngaihruatna atangtea hrilhiah theih an tum thin a, chuwâng chuan an buai phah fo Entir nân thil panga târlang ıla —

(1) *Hmun awl (Space)*

(2) *Ni (The Sun)*

(3) *Hun (Time)*

(4) *Tui (Water=H₂O)*

(5) *Mizo Tapchkak (Lushai Fireside)*

(1) *Hmun Âwl (Space).*—Han hawi vel la, hmun âwl (space universe) mit hmuhphak loh thleng a awm tih i hre mai ang. Hmun âwl chuan (a) *Seizawng (length)* a nei a, (b) *Zauzawng*

(breadth) a nei a, (c) *Sanzawng* (height) pawh a nei a ni Tichuan 'Hmun âwl' (space) chu seizâwng emaw zauzâwng emaw leh sânzâwngte emaw nei lo chuan a awm lo a ni Tin, hmun âwl, *Sei, Zau* leh *Sang* chu hmun âwl pathum an ni lo va, *hmun awl (space) pakhat chauh a ni* Chutiang bawkin, Pa, Fapa leh Thlarau Thianghlum chu Pathian pathum an ni lo va, *Pathian pakhat chauh a ni*

(2) *Ni (The Sun)* — *Ni-ah* chuan *eng* (light), *lum* (heat) leh *thliththeihna* (power) a awm a Amaherawhchu êng a piang hi *Ni* a ni lo va, *lum* apiang pawh hi *Ni* a ni lo va, *thliththeihna* apiang pawh hi *Ni* a ni lo *Ni* kan tih hian hêng thil pathum -a êng, a *lum* leh a *thliththeihnate* hi hre theuhvin *Ni* pathum kan ti lo va, *Ni pakhat kan sawina a ni* Chutiang bawkin Pathian kan tih hian hêng mi nung pathum -Pa, Fapa leh Thlarau Thianghlumte hi hre theuhvin Pathian pathum kan ti lo va, *Pathian pakhat kan sawina a ni*

(3) *Hun (Time)* — *Hun liam tawh*, *hun hman mek* leh *hun lo thleng tur* sawi nân *hun* (time) tih hi kan hmang thin a Pathian Leikhabuab chuan Pa leh Fapa leh Thlarau Thianghlum sawina kan hmu a Mihringte mita hmu theih loh, kan hmaihma chiaha la inlâr lo chu, Pa a ni tih Pathian Leikhabu hian min hrih a *Hun* lo thleng tur pawh hi tuman an hmu thei lo Tin, *hun liam tawh* (past) leh *hun hman mek* (present) leh *hun lo thleng tur* (future)-te chu "*Hun*" kan tib hi a ni Tichuan *hun hrang theuh pathumte chu hun pathum a ni* lo va, "*Hun*" tia kan sawi hian a *khaikhawm leh mai a ni*

(4) Tui (Water= H_2O) —

(a) *Tui (Liquid)* —Tui hi boruak chu hrang pahnih 'Oxygen volume' khat leh 'Hydrogen volume' hnih infinkhâwmîn a sîam a

(b) *Vur (Snow)* —Tui chu Vûr, thîl tlang sakhat nei (solid ice)-ah a lo chang thei a, chutia vûr a lo nih ak hnu pawh chuan Oxygen volume khat leh Hydrogen volume hnih infinkhâwmîn a sîamna kha a la ti danglam chuang lo a ni

(c) *Tuihu (Vapour)* —Vûr tlang chu tuihu (vapour) anih thlengin lo tisa ta îla, chutia tuihu a lo nih tak hnu pawh chuan Oxygen volume khat leh Hydrogen volume hnih infinkhâwmîn a sîamna kha a la ti danglam thei chuang lo va Tichuan *heng thil lan dan chi hrang pathum Vur tlang* (solid ice)—*te tuisik* (liquid)—*te leh tuihu* (vapour)—*te hi tui pathumte an ni lo va, boruak chi hrang pahnih Oxygen volume khat leh Hydrogen volume hnih infinkhawmîn a sîam "tui" kha an ni vek*

(5) *Mizo Tapchhak (Lushai Fireside)* —

Mizo tapchhakah chuan lungthu pathum a awm a Lungthu pathum a awm avângin, tapchhak pathum chu in-ah chuan a awm tihna a ni lo va Tapchhaka lungthu pathum awmte chuan Mizo tapchhak dik tak pakhat a sîam a ni Tichuan, Mizo tapchhak pakhat chuan lungthu pathum a awm chiah tihna a ni

XIII

PATHIAN PAKHAT CHAUH KAN NEI

Pathian Leikhabuin Pathian pakhat chauh a awm tih min hrilh a ni Tin, Pathian pakhat

chauhah chuan mi nung dangte pawh an awm tih kan hre ta bawh a, Tin, chung mi nungte chu Pathian Lehkhabuin Pa leh Fapa leh Thlarau Thianghlim an ni tih mip hrilh a Tin, mi nung pathum Pa leh Fapa leh Thlarau Thianghlim chu Fapa chuan "*Keini pumkhat kan ni,*" (Johana 17 22) a ti a. Lal Isua ngem keini pumkhat kan ni a tih hi ring ngam chahin mi pakhat an nihna laimuril hre rengin Pathian pakhat chauh a awm tih hi kan thurmah kan lo nei ta a ni Pathian pakhatah chuan mi nung pathum an awm tih kan hria a, *pumkhat* an nihna emaw *hmunkhat* an nihna emaw kan hriat chianna tûrin sawifah theih tak tak a ni lo Thunlungah erawh chuan *Thlarau inpumkhatna* chu a awm thei a ni tih Pathian *Thlarau* tanpuin a hriat theih a ni

Zawhna — *Pathian pakhatah chuan mi nung pathum Pa leh Fapa leh Thlarau Thianghlim an awm anih chuan engtinngae Pathian pakhat chauh kan nei kan tih theih ang?*

Chhanna :—He mi chhanna atân PATHIAN ERAWH CHU HMUNKHAT A NI tih hi ngun takin chhuar chhuak yek ang che I la fiah tâwk loh chuan ngun takin hei hi chhuar zawm ang che

Mihring rilru neiah lo entir ve thung ila—Dâktawr thiam tak mai pakhat chuan mihring in ang chiah lo siam thiam ta ang sela, (nausêntê an nih lai atang hi chuan an hrisêlna te, an chak-zâwng te, an lenzâwng te, an hmêl te in ang leh intlukin an enkawl theih dân a awm thei mial mahna) Chung nausên hmingte chu *Alpha* te, *Mediatora* te leh *Omegate* lo ni sela An pathum chuan *mihring pakhat* si, mi nung pathum an ni a

Hêng nausên pathumte nî Dâktawrin a enkawl dân chanchin hetrang hian a sawi a —

KA ENKAWL DÂN

(1) *An hm̃el lân dân a in-an theih nan* —An pian tuh phat atangin an hm̃el a in ang chiah a An inan êm avângin hming in ang (common name) atân *Mihringa* tuh hi ka sak sak vek a Tin, an hming bik atân hming hrang theuh ka vuah bawk a Chung an hmingte chu a chung a sawi ang khian *Alpha* te, *Mediatora* te, *Omegate* an nî An lo puitlin thleng chuan in hm̃el inanna a la bo chuang lo tin then leh rualte pawh hian an hre hrang thei lo va An mahni tanpuitu bik pawh an hre thei lo va, chuvângin *Mihringan* min tanpui an ti mai thin

(2) *An hr̃iselna leh an chakna a inan theih nan* —Hunbi nei tein, dârkâr reizâwng in ang chiahin, hnathawh leh an thiluh pawh in ang vekin k̃i sawizawi thin a Ka duh uluk em êm avângin kh̃iwl (machine) ruain an taksa pawh ka ṽawng tlai a ri An hr̃isêl tha hle hlawm a, an kut leh ke chak zâwngte pawh an intluk biai a nî

(3) *Ei leh in thu* —Ei leh in thuhmunin a thlum te, a kh̃a e, a thak te, a phak te, a th̃urte in ang kh̃at vekin k̃e pe thin a An lei chawlawl dân te, s̃a leh ṽawt an duh dânte pawh an k̃aah chuan a inang leh vek mai a Pakhat pumnatna chu a dang pahnihte tân pumnatna a tling chiah ve zêl a An hñâr rimhriatna pawh a in ang vek a An ei duh zâwng leh duh loh zâwngte a in ang a, heti êma an inanna hi ka Dâktawr thiamna lam chh̃awra ka uhhlawhtlin nun ka inhria

(4) *Silh leh fen thu* —Thuamhnaw in ang chiah inbel an duh thîn a An mawî tih zâwng te, an mawî lo tih zâwngte a in ang vek sî a An chhûng lam nihna thenkhata an inanna chu tu khaw hian lo hre lo pawh nise hetî khawpa in ang an nih tawh hnua thuamhnaw in ang chiah an han inbel leh avâng hian thliar hran an har lehzual a An mahni chauh hian an inhre hrang thei a nî , kei pawhin ka thliar fel tak tak thei lo

(5) *An aw ri* —An aw thum dân pawh an in ang hle mai a Vawikhat chu hnimbuk zing atang hian “Mosi, Mosi,” tûn mî han ko va *Mihringa* a nî tih chu ka hre thei mai a Tin, anî chuan “AWMA KA NI” a tih veleh *ALPHA* a nî tih ka hre thei ta chauh a nî Vawî khat pawh Gideonan *Mediatora* a hmu a Thih mai a hlau hle a, mahse anî hmuh chu thihna a lo nî lo va

(6) *Rilru chakna* —Vawikhat chu rilru hisâp atân $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ of $3\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ ka zâwt a, a rualin 24/91 an tî thap mai a An rilru chak zâwng pawh a in ang hle a nî Amaherawhchu sual lam an ngaih-tuahna'hi ka tî danglam thei lo An mahni inkârah hian thîlung taka inthurualna an nei thei lo va, kawng dang ka han sawî tak zawng zawngah hian inthurualin lang mahse pumkhat anni ka tî thei lo Thîlung hmunkhat chu nei leh thei se mihring pakhata mî nung pathum sawî nân *Mihring* pakhat chauh a awm ka tî mai tûr

He Dâktawî pa hian entirna atân a han sawî nual a Mahse inpumkhatna tak tak emaw pakhat chauh nihna (title) chu thîlungah chauh hian a awm thei a nî *Pathian pakhata mî nung pathum*

awm chuan thinlung pakhat chiah an intawm a Thlarau inpumkhatna chu an vawng a, (Ephesi 4 3) an inpumkhatna (Johana 17 22) chu chhunggrilah chuan a awm a, an vawng Hriattirtu an ni Hriattirtu pathum an awm, Thlarau leh Tui leh Thisente chu chung pathum chu an in thurual a ni (I Johana 5 8) tih ziaak ang hian Pa leh Fapa leh Thlarau Thianghlim inpumkhatna chu Isua Krista-ah chuan a lo lang a Chu thuruk chu a ropui a ni Thinlung pakhat chiaha mi nung pathum awm chu Pathian pakhat chauh hi a ni

Lei mihring zingah hian Jonathana leh Davida nunna inzawm nghehna leh thinlung hmun khat nei an nihna hi Pa leh Fapa leh Thlarau Thianghlim chu thinlung hmunkhat pua an nunna a inzawm nghehna leh thinlung hmunkhat nei an ni tih entir nana a anpu hnei thei ber Pathian Lehkhabu a kan hmuh theih chu a ni (I Samuela 18 1-3)

THE END

THURIN

Pa Pathian pakhat Engkimtithi,
Lei leh vân leh thil zawng zawng hmuh theih
leh hmuh theih loh Siamtu chu ka ring
Tin, Lalpa pakhat Isua Krista,
Pathian Fapa mal neih chhun,
Khawvêl zawng zawng awm hmaa Pa hrin
chu ka ring
Ani chu Pathian ata Pathian, Êng ata Êng,
Pathian tak ata Pathian tak, hrin, siam ni lo,
Pa nêna nihna hmun khat,
Thil zawng zawng hi Ama siam,
Amah chu keini mihringte tân leh kan chhan-
damna atân
Vân atângin a lo chhuk a
Thlarau Thianghlîm hnathawhin,
Nula thianghlîm Mari-ah chuan tûsah a lo
chang a, mihring a lo ni a
Pontia Pilata thuin kan tân khenbchin a awm
a,
A tuar a, tin, phumin a awm a
Ni thum nah Pathian Lehkha thu sawi angin
a tho leh a,
Vanah a lăwn a, Pa ding lamah a thu a
Mitthu leh mi nung rorêl tûrin, ropuin a lo
kal leh ang,
A ramın kin ni a nei lo vang
Tin, Thlarau Thianghlîm nunna Petu leh
Lalpa chu ka ring,
Amah chu Pa leh Fapa ata lo chhuak,
Pa leh Fapa nêna ang khata biak leh chaw-
mawi
Zâwneite hmanga thu sawitu a ni
Tin, mi zawng zawng huap leh Apostol-te
din
Kohhran thianghlîm hi ka ring
Sual ngaihdam nâna Baptisma pakhat hi ka
pawm
Tin, mitthu thawhlehma leh khawvêl lo awm
leh tûra nunna chu ka thlir Amen